

Sygn. akt V CSK 130/07

**WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Dnia 26 lipca 2007 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Tadeusz Żyznowski (przewodniczący)

SSN Zbigniew Strus

SSN Dariusz Zawistowski (sprawozdawca)

Protokolant Izabella Janke

w sprawie z powództwa Zakładów "D." Spółki z o.o.

w Z.

przeciwko Przedsiębiorstwu Usługowo-Handlowemu "E." Sp. z o.o.

w D..

o stwierdzenie nieważności uchwał,

po rozpoznaniu na rozprawie w Izbie Cywilnej w dniu 26 lipca 2007 r.,

skargi kasacyjnej strony powodowej od wyroku Sądu Apelacyjnego

w [...]

z dnia 29 września 2006 r.,

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o
kosztach postępowania kasacyjnego.**

Uzasadnienie

Sąd Okręgowy w K. wyrokiem z dnia 15 lutego 2006 r. oddalił powództwo o uchylenie uchwał zgromadzenia wspólników spółki z ograniczoną odpowiedzialnością „E.”, podjętych w dniu 28 czerwca 2004 r. i umorzył postępowanie dotyczące uchylenia pozostałych uchwał zaskarżonych przez stronę powodową. Sąd pierwszej instancji uznał, że strona powodowa była uprawniona do zaskarżania uchwał podjętych przez stronę pozwaną po dniu 21 października 2003 r., gdyż uchwała z tego dnia o umorzeniu udziałów powoda w pozwanej spółce była nieważna, co zostało stwierdzone w postępowaniu sądowym. Wykonując tę uchwałę strona pozwana pozbawiła powoda uprawnień do uczestniczenia w zgromadzeniach wspólników i wykonywania prawa głosu po dniu 21 października 2003 r. Powództwo nie zasługiwało jednak na uwzględnienie, bowiem strona powodowa nie zachowała określonego w art. 252 § 3 k.s.h. terminu do zaskarżenia uchwał.

Sąd Apelacyjny po rozpoznaniu apelacji strony powodowej dotyczącej wyłącznie jednej z uchwał odnoszącej się do zmiany § 12 umowy spółki, oddalił ją wyrokiem z dnia 29 września 2006 r. Sąd drugiej instancji uznał, że zaskarżony wyrok odpowiada prawu, jednakże z innych przyczyn niż wskazane w uzasadnieniu Sądu Okręgowego. W jego ocenie w rozpatrywanej sprawie nie doszło do naruszenia art. 238 k.s.h. w wyniku pominięcia strony powodowej w procedurze zwołania zgromadzenia wspólników w dniu 28 czerwca 2004 r. O uprawnieniu do wzięcia udziału w zgromadzeniu wspólników decyduje wpis w księdze udziałów, gdyż rozstrzyga on, kto jest wspólnikiem. Na dzień zwołania zgromadzenia wyznaczonego na 28 czerwca 2004 r. strona powodowa nie była zaś wpisana do takiej księgi. W pozwie strona powodowa ograniczyła się do wskazania, że została pominięta w procedurze zwołania zgromadzenia wspólników. Nie wykazała natomiast, że zaskarżona uchwała jest sprzeczna z przepisami prawa i brak było z tych względów podstaw do uwzględnienia powództwa.

Skarga kasacyjna strony powodowej została oparta o podstawę naruszenia prawa materialnego (art. 398³ § 1 pkt 1 k.p.c.). W jej ramach skarżący zarzucił obrazę art. 188 w zw. z art. 238 § 1 k.s.h., art. 238 § 1 k.s.h., art. 252 § 1 k.s.h. oraz

art. 252 § 1 w zw. z art. 238 § 1 k.s.h. W oparciu o te zarzuty skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez stwierdzenie nieważności zaskarżonej uchwały lub jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi drugiej instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zarzuty skargi kasacyjnej związane z dokonaniem przez Sąd Apelacyjny błędnej wykładni art. 238 § 1 k.s.h. były uzasadnione. Nie znajdowała bowiem uzasadnienia ocena, że w przypadku spółek z ograniczoną odpowiedzialnością wpis w księdze udziałów rozstrzyga, kto jest współnikiem. Skarżący podniósł zasadnie, że tego rodzaju wpis ma znaczenie deklaratywne i pełni funkcję porządkową. Decyzje co do treści wpisów podejmuje zarząd spółki z o.o., a jego ocena nie pozbawia rzeczywistego współnika jego praw w wypadku bezzasadnego wykreślenia go z listy współników, bądź bezzasadnej odmowy umieszczenia go na liście współników.

Zarząd pozwanej spółki podjął decyzję o wykreśleniu strony powodowej z grona współników w oparciu o uchwałę o umorzeniu jej udziałów z dnia 21 października 2003 r., mimo jej zaskarżenia. Bezspornym jest zaś, że Sąd Okręgowy prawomocnie stwierdził nieważność tej uchwały. Stwierdzenie nieważności uchwały przez Sąd w świetle art. 252 § 1 k.s.h. wywiera skutek wsteczny i oznacza, że zaskarżona uchwała jest z powodu jej niezgodności z prawem nieważna od chwili jej podjęcia. W konsekwencji nie można przyjąć, aby działania zarządu spółki podjęte w oparciu o uchwałę, której nieważność następnie stwierdzono, mogły być skuteczne. Nie znajdowała zatem podstaw prezentowana przez Sąd Apelacyjny ocena, że strona powodowa nie została pominięta w procedurze zwołania walnego zgromadzenia współników wyznaczonego na dzień 28 czerwca 2004 r. Jej wynikiem było zaś bezzasadne pominięcie przez Sąd drugiej instancji rozważań co do zasadności powództwa o uchylenie uchwały dotyczącej możliwości przymusowego umarzania udziałów współników, podjętej w dniu 28 czerwca 2004 r., w związku z naruszeniem praw strony powodowej do uczestnictwa w zgromadzeniu współników. Strona powodowa twierdziła

tymczasem, że bezzasadne pominięcie jej w procedurze zwołania zgromadzenia wspólników spowodowało nieważność zaskarżonej uchwały.

Nie można podzielić także oceny Sądu Apelacyjnego co do konieczności wykonania zaskarżonej uchwały z uwagi na możliwość oddalenia powództwa o stwierdzenie jej nieważności. Nie można wprawdzie przyjąć, że samo zaskarżenie uchwały w trybie określonym w art. 252 k.s.h. wstrzymuje jej wykonanie, jednakże zaskarżenie uchwały musi być brane pod uwagę przez zarząd spółki. Wykonywanie zaskarżonej uchwały wiąże się bowiem także z ryzykiem, jakie niesie uwzględnienie powództwa w tym zakresie. Nie można zaś przyjąć, aby potencjalna możliwość wykonywania zaskarżonej uchwały mogła decydować na przyszłość o skuteczności czynności podjętych na podstawie takiej uchwały, której nieważność została ostatecznie stwierdzona przez sąd. Z tych względów, podniesiony w wyżej wskazanym kontekście zarzut naruszenia art. 238 § 1 i 252 § 1 k.s.h. był uzasadniony, co przemawiało za uwzględnieniem skargi kasacyjnej na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c.

Nie był natomiast usprawiedliwiony zarzut naruszenia art. 238 § 1 i 252 § 1 k.s.h. z innych przyczyn wskazanych przez skarżącą. Wydaje się, że stanowisko skarżącej w tym zakresie było wynikiem błędnego odczytania motywów rozstrzygnięcia zawartych w uzasadnieniu wyroku Sądu drugiej instancji. Przytaczając stanowisko Sądu skarżący dodał do niego zwrot „jedynie”, co zmieniło istotnie jego wymowę. Sąd Apelacyjny stwierdził że:

„Fakt, że w tym okresie przysługiwał powódce status wspólnika - o czym przesądził prawomocny wyrok stwierdzający niwalność uchwały pozwanej spółki z dnia 21 października - decyduje o istnieniu jej legitymacji do wytoczenia powództwa w trybie art. 252 k.s.h. Jednakże, by doprowadzić do unieważnienia skarżonej uchwały - powódka powinna przedstawić twierdzenia i popierające je dowody, że - z uwagi na sprzeczność uchwały z przepisami prawa - jest ona nieważna od chwili jej powzięcia”. Natomiast skarżący ten fragment uzasadnienia przytoczył w formie zniekształconej, dodając po słowie „decyduje” zwrot „jedynie” i przypisał w związku z tym tej wypowiedzi sens tego rodzaju, że Sąd drugiej instancji wykluczył możliwość uchylenia uchwały zgromadzenia wspólników z powodu naruszenia przepisów proceduralnych określających tryb zwoływania zgromadzenia

i podejmowania uchwał. Tymczasem takie stanowisko nie wynika z motywów pisemnych zaskarżonego wyroku. Stwierdzenie, że strona powodowa nie przedstawiła dokumentów świadczących o niezgodności z prawem zaskarżonej uchwały należy rozumieć, jako odnoszące się do oceny istnienia innych przesłanek stwierdzenia jej nieważności, niż pominięcie strony powodowej w procedurze zwołania zgromadzenia akcjonariuszy, co jak wyżej wspomniano, w ocenie Sądu drugiej instancji nie miało miejsca.